CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
юридичний факультет
кафедра приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
_____
д.ю.н., проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«27» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ТРУДОВІ СПОРИ
Вибіркова навчальна дисципліна

Освітня програма: Право
Спеціальність: D8 Право
Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Факультет: юридичний
Мова навчання: українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни *«Трудові спори»* складена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право.

Розробники: Орловський Олег Ярославович, кандидат юридичних наук, доцент

Викладачі, що забезпечують читання даної навчальної дисципліни:
Орловський Олег Ярославович, кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри приватного права
Протокол №1 від «27» серпня 2026 року

Завідувачка кафедри _____ д.ю.н., проф. Ніна ГЕТЬМАНЦЕВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол №1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету _____ PhD, ас. Лаура БЗОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних теоретичних знань щодо сучасних доктрин, моделей та інструментів вирішення трудових спорів, формування ефективного правника, здатного до системного висвітлення права і розуміння правових явищ, які його супроводжують, а також формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про особливості правильного тлумачення та застосування правових норм, що регулюють відносини у сфері вирішення трудових спорів. Курс спрямований на засвоєння фундаментальних принципів верховенства права, пропорційності та добросовісності як основ для побудови переконливої правової позиції у різних видах правничої діяльності. Дисципліна також покликана розвинути практичні навички аналізу фактичних обставин справи під час вирішення трудового спору, застосування норм трудового законодавства та інших норм матеріального й процесуального права. Здобувачі освіти набудуть знань щодо обґрунтованого викладення процесуальних аргументів, формування позицій сторін трудового спору, оцінювання судової практики та ефективного використання цифрових інструментів під час захисту трудових прав і свобод людини.

Пререквізитами для вивчення навчальної дисципліни «Трудові спори» є попереднє засвоєння фундаментальних юридичних курсів, зокрема теорії права, цивільного права, трудового права, права соціального захисту. Здобувачі повинні вільно оперувати базовими категоріями права, володіти законами формальної логіки, правилами побудови силогізмів, а також розуміти зміст сутнісних елементів принципу верховенства права та механізмів захисту фундаментальних прав людини.

Крім того, курс спирається на знання із конституційного права, базових процесів — цивільного, кримінального, адміністративного, міжнародного права (зокрема, стандарти Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод).

Результати навчння.

Загальні компетентності:

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 14. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні .

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК8. Здатність застосовувати медіацію таінші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК10.Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Програмні результати навчання:

РН 1 Оцінка природи та характеру суспільних процесів і явищ, і виявлення розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 6. Обґрунтоване формулювання своїх правових позиції, вміння опонувати та наводити переконливі аргументи.

РН 7. Дискутування складних правових проблем, пропонування й обґрунтування варіантів їх розв'язання.

РН 17. Інтеграція необхідних знань та розв'язання складних задач правозастосування у різних сферах професійної діяльності .

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1 м	2	3	90	14	14	н/п	н/п	62	н/п	залік
Заочна	1 м	2	3	90	4	4	н/п	н/п	82	н/п	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Правовий механізм захисту прав людини у сфері праці у світлі сучасної європейської доктрини трудового права												
Тема 1. Право людини на захист як природне право та конституційний принцип	7	1	1	н/п	н/п	5	9,5		0,5	н/п	н/п	9
Тема 2. Правовий механізм розгляду і вирішення індивідуальних трудових спорів	17	1	1	н/п	н/п	15	10,5	1	0,5	н/п	н/п	9
Тема 3. Альтернативні способи вирішення трудових спорів	7	1	1	н/п	н/п	5	10	0,5	0,5	н/п	н/п	9
Тема 4. Трудові спори щодо прийому на роботу та зміни умов трудового договору	9	2	2	н/п	н/п	5	11	0,5	0,5	н/п	н/п	10
Разом за ЗМ1	40	5	5	н/п	н/п	30	41	2	2	н/п	н/п	37
Змістовий модуль 2. Процесуальні особливості розгляду та вирішення трудових спорів.												

Тема 5. Трудові спори щодо поновлення на роботі та зміни формулювання причини звільнення.	10	2	2	н/п	н/п	6	10	0,5	0,5	н/п	н/п	9
Тема 6. Трудові спори щодо виплати заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат та інших умов праці.	8	1	1	н/п	н/п	6	9,5		0,5	н/п	н/п	9
Тема 7. Трудові спори щодо застосування дисциплінарних стягнень та їх оскарження	8	2	2	н/п	н/п	4	4			н/п	н/п	4
Тема 8. Трудові спори щодо матеріальної відповідальності сторін трудового договору	8	2	2	н/п	н/п	4	6	0,5	0,5	н/п	н/п	5
Тема 9. Правовий механізм розгляду колективних трудових спорів (конфліктів)	16	2	2	н/п	н/п	12	19,5	1	0,5			18
Разом за ЗМ 2	50	9	9	н/п	н/п	32	49	2	2	н/п	н/п	45
Усього годин	90	14	14	н/п	н/п	62	90	4	4	н/п	н/п	82

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми
1.	**Тема 1. Право людини на захист як природне право та конституційний принцип** 1. Ґенеза права людини на захист як природного права. 2. Сутність, зміст та механізм практичної реалізації конституційного права людини на захист соціально-трудових прав. 3. Загальнотеоретичний аналіз поняття, ознак міжнародних стандартів трудових прав людини, проведена їх класифікація. 4. Основні міжнародні стандарти прав людини як світоглядних засад сучасного механізму вирішення трудових спорів. 5. Практика Європейського Суду з прав людини у сфері захисту соціально-трудових прав та її вплив на національну практику вирішення трудових спорів
2.	**Тема 2. Правовий механізм розгляду і вирішення індивідуальних трудових спорів** 1. Правовий статус КТС як органу по вирішенню індивідуального трудового спору. 2. Категорії трудових спорів, що підлягають безпосередньому розгляду у судах. 3. Строки звернення до суду за захистом трудових прав та законних інтересів.

	4. Правила підсудності трудових спорів. 5. Особливості процесуального становища сторін та учасників трудових справ; 6. Порядок доказування у трудових спорах. 7. Етапи судового розгляду трудових спорів та їхні особливості. 8. Процесуальний порядок ухвалення судового рішення у трудових спорах, його зміст. 9. Механізм апеляційного оскарження рішення суду 1-ї інстанції. 10. Специфіка касаційного провадження у трудових спорах та підстави перегляду судових рішень Верховним Судом України.
3.	**Тема 3. Альтернативні способи вирішення трудових спорів** 1. Застосування механізмів соціального партнерства у вирішенні трудових спорів. 2. Судовий та позасудовий (адміністративний) способи вирішення трудових спорів. 3. Зарубіжний досвід вирішення трудових спорів за допомогою альтернативних способів. 4. Сутність та особливості застосування примирних процедур під час вирішення трудових спорів.
4.	**Тема 4. Трудові спори щодо прийому на роботу та зміни умов трудового договору** 1. Категорії спорів щодо необґрунтованої відмови у прийомі на роботу, що підлягають безпосередньому розгляду у судах. 2. Предмет доказування у спорах щодо прийняття на роботу та зміни умов трудового договору. 3. Юридичні факти, що підлягають доказуванню, а також необхідні докази у спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених на підставі пункту 11 статті 40 КЗпП України. 4. Механізм вирішення трудових спорів щодо переведення на іншу роботу, з'ясовано предмет доказування та необхідні процесуальні докази. 5. Предмет доказування у спорах щодо тимчасового переведення на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, та переведення у разі простою. 6. Процедура вирішення спорів щодо переміщення працівника на інше робоче місце. 7. Порядок вирішення трудових спорів щодо зміни умов праці.
5.	**Тема 5. Трудові спори щодо поновлення на роботі та зміни формулювання причини звільнення** 1. Загальні положення щодо розгляду трудових спорів про поновлення на роботі. 2. Процесуальний порядок вирішення трудових спорів щодо поновлення на роботі працівників, звільнених з ініціативи роботодавця. 3. Специфіка розгляду і вирішення спори про поновлення на роботі працівників, звільнених за угодою та ініціативою сторін трудового договору. 4. Порядок поновлення на роботі працівників, звільнених у зв'язку певними юридичними фактами; 5. Предмет доказування у спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених з ініціативи третіх осіб, що не є стороною трудового договору. 6. Необхідні докази у трудових спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених внаслідок порушення встановлених правил прийому на роботу
6.	**Тема 6. Трудові спори щодо виплати заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат та інших умов праці.** 1. Процесуальні особливості розгляду трудових спорів щодо оплати праці. 2. Специфіка трудових спорів щодо захисту від дискримінації у сфері оплати

	праці. 3. Трудові спори щодо оплати праці при невиконанні норм виробітку, виготовлення продукції, що виявилась браком, щодо оплати часу простою. 4. Порядок вирішення трудових спорів щодо порушення встановлених правил виплати заробітної плати. 5. Процесуальні правила вирішення трудових спорів щодо гарантійних та компенсаційних виплат. 6. Порядок розгляду спорів щодо застосування чинного законодавства про відпустки.
7.	**Тема 7. Трудові спори щодо застосування дисциплінарних стягнень та їх оскарження** 1. Механізм застосування дисциплінарних стягнень до працівника. 2. Специфіка розгляду трудових спорів щодо визнання необґрунтованими дисциплінарних стягнень. 3. Особливості розгляду спорів У справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за порушення трудової дисципліни (п.3 ст.40 КЗпП України). 4. Механізм вирішення спорів у справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за вчинення прогулу (п.4 ст.40 КЗпП України). 5. Механізм вирішення спорів у справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за появу на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння (п.7 ст.40 КЗпП України).
8.	**Тема 8. Трудові спори щодо матеріальної відповідальності сторін трудового договору** 1. Підстави та умови відшкодування матеріальної шкоди за нормами трудового законодавства України. 2. Порядок вирішення трудових спорів щодо матеріальної відповідальності працівника за матеріальну шкоду, заподіяну роботодавцю. 3. Механізм вирішення трудових спорів щодо відповідальності роботодавця за шкоду, заподіяну працівнику, зокрема у разі порушення права на працю, та за шкоду, заподіяну майну працівника.
9.	**Тема 9. Правовий механізм розгляду колективних трудових спорів (конфліктів)** 1. Поняття, предмет та момент виникнення колективного трудового спору. 2. Зміст примирних процедур, що застосовуються для вирішення колективних трудових спорів. 3. Правовий статус примирної комісії. 4. Порядок розгляду колективного трудового спору трудовим арбітражем. 5. Правовий статус незалежного посередника. 6. Роль Національної служби посередництва і примирення у вирішенні колективних трудових спорів. 7. Поняття та ознаки страйку як крайнього засобу вирішення колективного трудового спору. 8. Порядок розгляду справ про визнання страйку незаконним та визначено правові наслідки визнання страйку незаконним.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми
1.	**Тема 1. Право людини на захист як природне право та конституційний принцип**

	1. Ґенеза права людини на захист як природного права. 2. Сутність, зміст та механізм практичної реалізації конституційного права людини на захист соціально-трудових прав. 3. Загальнотеоретичний аналіз поняття, ознак міжнародних стандартів трудових прав людини, проведена їх класифікація. 4. Основні міжнародні стандарти прав людини як світоглядних засад сучасного механізму вирішення трудових спорів. 5. Практика Європейського Суду з прав людини у сфері захисту соціально-трудових прав та її вплив на національну практику вирішення трудових спорів
2.	**Тема 2. Правовий механізм розгляду і вирішення індивідуальних трудових спорів** 1. Правовий статус КТС як органу по вирішенню індивідуального трудового спору. 2. Категорії трудових спорів, що підлягають безпосередньому розгляду у судах. 3. Строки звернення до суду за захистом трудових прав та законних інтересів. 4. Правила підсудності трудових спорів. 5. Особливості процесуального становища сторін та учасників трудових справ. 6. Порядок доказування у трудових спорах. 7. Етапи судового розгляду трудових спорів та їхні особливості. 8. Процесуальний порядок ухвалення судового рішення у трудових спорах, його зміст. 9. Механізм апеляційного оскарження рішення суду 1-ї інстанції. 10. Специфіка касаційного провадження у трудових спорах та підстави перегляду судових рішень Верховним Судом України.
3.	**Тема 3. Альтернативні способи вирішення трудових спорів** 1. Застосування механізмів соціального партнерства у вирішенні трудових спорів. 2. Судовий та позасудовий (адміністративний) способи вирішення трудових спорів. 3. Зарубіжний досвід вирішення трудових спорів за допомогою альтернативних способів. 4. Сутність та особливості застосування примирних процедур під час вирішення трудових спорів.
4.	**Тема 4. Трудові спори щодо прийому на роботу та зміни умов трудового договору** 1. Категорії спорів щодо необґрунтованої відмови у прийомі на роботу, що підлягають безпосередньому розгляду у судах. 2. Предмет доказування у спорах щодо прийняття на роботу та зміни умов трудового договору. 3. Юридичні факти, що підлягають доказуванню, а також необхідні докази у спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених на підставі пункту 11 статті 40 КЗпП України. 4. Механізм вирішення трудових спорів щодо переведення на іншу роботу, з'ясовано предмет доказування та необхідні процесуальні докази. 5. Предмет доказування у спорах щодо тимчасового переведення на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, та переведення у разі простою.

	6. Процедура вирішення спорів щодо переміщення працівника на інше робоче місце. 7. Порядок вирішення трудових спорів щодо зміни умов праці.
5.	**Тема 5. Трудові спори щодо поновлення на роботі та зміни формулювання причини звільнення** 1. Загальні положення щодо розгляду трудових спорів про поновлення на роботі. 2. Процесуальний порядок вирішення трудових спорів щодо поновлення на роботі працівників, звільнених з ініціативи роботодавця. 3. Специфіка розгляду і вирішення спори про поновлення на роботі працівників, звільнених за угодою та ініціативою сторін трудового договору. 4. Порядок поновлення на роботі працівників, звільнених у зв'язку певними юридичними фактами. 5. Предмет доказування у спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених з ініціативи третіх осіб, що не є стороною трудового договору. 6. Необхідні докази у трудових спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених внаслідок порушення встановлених правил прийому на роботу
6.	**Тема 6. Трудові спори щодо виплати заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат та інших умов праці.** 1. Процесуальні особливості розгляду трудових спорів щодо оплати праці. 2. Специфіка трудових спорів щодо захисту від дискримінації у сфері оплати праці. 3. Трудові спори щодо оплати праці при невиконанні норм виробітку, виготовлення продукції, що виявилась браком, щодо оплати часу простою. 4. Порядок вирішення трудових спорів щодо порушення встановлених правил виплати заробітної плати. 5. Процесуальні правила вирішення трудових спорів щодо гарантійних та компенсаційних виплат. 6. Порядок розгляду спорів щодо застосування чинного законодавства про відпустки.
7.	**Тема 7. Трудові спори щодо застосування дисциплінарних стягнень та їх оскарження** 1. Механізм застосування дисциплінарних стягнень до працівника. 2. Специфіка розгляду трудових спорів щодо визнання необґрунтованими дисциплінарних стягнень. 3. Особливості розгляду спорів У справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за порушення трудової дисципліни (п.3 ст.40 КЗпП України). 4. Механізм вирішення спорів у справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за вчинення прогулу (п.4 ст.40 КЗпП України). 5. Механізм вирішення спорів у справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за появу на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння (п.7 ст.40 КЗпП України).
8.	**Тема 8. Трудові спори щодо матеріальної відповідальності сторін трудового договору** 1. Підстави та умови відшкодування матеріальної шкоди за нормами трудового законодавства України. 2. Порядок вирішення трудових спорів щодо матеріальної відповідальності

	працівника за матеріальну шкоду, заподіяну роботодавцю. 3. Механізм вирішення трудових спорів щодо відповідальності роботодавця за шкоду, заподіяну працівнику, зокрема у разі порушення права на працю, та за шкоду, заподіяну майну працівника.
9.	**Тема 9. Правовий механізм розгляду колективних трудових спорів (конфліктів)** 1. Поняття, предмет та момент виникнення колективного трудового спору. 2. Зміст примирних процедур, що застосовуються для вирішення колективних трудових спорів. 3. Правовий статус примирної комісії. 4. Порядок розгляду колективного трудового спору трудовим арбітражем. 5. Правовий статус незалежного посередника. 6. Роль Національної служби посередництва і примирення у вирішенні колективних трудових спорів. 7. Поняття та ознаки страйку як крайнього засобу вирішення колективного трудового спору. 8. Порядок розгляду справ про визнання страйку незаконним та визначено правові наслідки визнання страйку незаконним.

Завдання для самостійної роботи здобувачів

№	Теми та завдання для самостійної роботи	К-сть годин
1.	**Вчення про право на захист** 1. Охарактеризувати філософсько-правовий зміст права на захист: 2. Визначити сутність права на захист як природного права людини. 3. Провести аналіз категорії «законні інтереси» як об'єкта правової охорони	10
2.	**Акти судової влади у механізмі врегулювання трудових спорів** 1. Розкрити правову природу актів судової влади. 2. З'ясувати значення актів Конституційного Суду України у врегулюванні трудових спорів. 3. Визначити місце та роль актів Верховного Суду України, місцевих та спеціалізованих судів у вирішенні трудових спорів.	10
3.	**Порядок вирішення трудових спорів за законодавством зарубіжних країн: порівняльно-правовий аналіз** 1. Дослідити систему судів по трудових спорах у зарубіжних країнах. 2. Розкрити компетенцію судів по трудових спорах. 3. Охарактеризувати процедуру розгляду справ у судах по трудових спорах. 4. Проаналізувати механізм виконання рішень судів по трудових спорах.	22
4.	**Способи альтернативного вирішення трудових** спорів 1. Навести визначення поняття та провести класифікацію альтернативних способів вирішення трудових спорів. 2. Розкрити механізм застосування соціального партнерства під час вирішення трудових спорів.	20

	3. Охарактеризувати позасудовий (альтернативний) спосіб вирішення колективних трудових спорів	

Критерії оцінювання самостійної роботи

2 бали – отримують здобувачі, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують здобувачі, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують здобувачі, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Підготовка творчих завдань (есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни. Головна мета есе – це самостійне розкриття здобувачем на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

2 бали отримують здобувачі, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об’єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки.

1 бал отримують здобувачі, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології здобувачоцентрованого навчання; проєктна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-дискусія, семінар-діалог, самостійно-дослідницька робота, аналіз і рішення ситуативних задач та ін.

Кумулятивний метод: 50 % майбутньої підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здобувач набирає методом додавання балів, одержаних ним на кожному практичному занятті. Ще 50 % майбутньої підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здобувач набирає під час усної відповіді.

Система контролю та оцінювання результатів навчання

Методи контролю

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- здобувачські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;

- інші види індивідуальних і групових завдань.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання індивідуальних завдань.

Формами підсумкового контролю є залік.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів у межах ОПП «Право» з навчальної вибіркової дисципліни «Трудові спори»

Усний виступ та виконання письмового завдання, під час практичного заняття, тестування з теми практичного заняття	Критерії оцінювання
5 балів	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
4 бали	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але під час викладу деяких питань бракує достатньої глибини та аргументації, при цьому допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3 бали	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 бали	Не володіє навчальним матеріалом у повному обсязі. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1 бал	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0 балів	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)		Кількість балів	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2		

Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	50	100
5	5	5	5	5	2	5	4	4	4	2	2	2		

Т1, Т2 ... Т9 – теми змістових модулів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів у межах ОПП «Право» з навчальної вибіркової дисципліни «Трудові спори»

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів

1. Дослідити генезу права людини на захист як природного права.
2. Розкрити сутність, зміст та механізм практичної реалізації конституційного права людини на захист соціально-трудових прав.
3. Провести загальнотеоретичний аналіз поняття, ознак міжнародних стандартів трудових прав людини, проведена їх класифікація.
4. Визначити основні міжнародні стандарти прав людини як світоглядних засад сучасного механізму вирішення трудових спорів.
5. Охарактеризувати практику Європейського Суду з прав людини у сфері захисту соціально-трудових прав та її вплив на національну практику вирішення трудових спорів.
6. Дослідити правовий статус КТС як органу по вирішення індивідуального трудового спору.
7. Визначити категорії трудових спорів, що підлягають безпосередньому розгляду у судах.
8. Розкрити строки звернення до суду за захистом трудових прав та законних інтересів.
9. Правила підсудності трудових спорів.
10. Охарактеризувати особливості процесуального становища сторін та учасників трудових справ;
11. Дослідити порядок доказування у трудових спорах.
12. Визначити етапи судового розгляду трудових спорів та їх особливості.
13. Розкрити процесуальний порядок ухвалення судового рішення у трудових спорах та його зміст.
14. Проаналізувати механізм апеляційного оскарження рішення суду 1-ї інстанції.
15. Визначити специфіку касаційного провадження у трудових спорах та підстави перегляду судових рішень Верховним Судом України.
16. Розкрити застосування механізмів соціального партнерства у вирішенні трудових спорів.
17. Охарактеризувати судові та позасудові (адміністративні) способи вирішення трудових спорів.
18. Дослідити зарубіжний досвід вирішення трудових спорів за допомогою альтернативних способів.
19. Визначити сутність та особливості застосування примирних процедур при вирішенні

трудових спорів.

20. Розкрити категорії спорів щодо необґрунтованої відмови у прийомі на роботу, що підлягають безпосередньому розгляді у судах.
21. Визначити предмет доказування у спорах щодо прийому на роботу та зміни умов трудового договору.
22. Охарактеризувати юридичні факти, що підлягають доказуванню, а також необхідні докази у спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених на підставі пункту 11 статті 40 КЗпП України.
23. Дослідити механізм вирішення трудових спорів щодо переведення на іншу роботу, з'ясувати предмет доказування та необхідні процесуальні докази.
24. Охарактеризувати предмет доказування у спорах щодо тимчасового переведення на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, та переведення у разі простою.
25. Розкрити процедуру вирішення спорів щодо переміщення працівника на інше робоче місце.
26. Визначити порядок вирішення трудових спорів щодо зміни умов праці.
27. Дослідити загальні положення щодо розгляду трудових спорів про поновлення на роботі.
28. З'ясувати процесуальний порядок вирішення трудових спорів щодо поновлення на роботі працівників, звільнених з ініціативи роботодавця.
29. Визначити специфіку розгляду і вирішення спори про поновлення на роботі працівників, звільнених за угодою та ініціативою сторін трудового договору.
30. Розкрити порядок поновлення на роботі працівників, звільнених у зв'язку з певними юридичними фактами;
31. Дослідити предмет доказування у спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених з ініціативи третіх осіб, які не є сторонами трудового договору.
32. Зясувати необхідні докази у трудових спорах про поновлення на роботі осіб, звільнених внаслідок порушення встановлених правил прийому на роботу.
33. Розкрити процесуальні особливості розгляду трудових спорів щодо оплати праці.
34. З'ясувати специфіку трудових спорів щодо захисту від дискримінації у сфері оплати праці.
35. Визначити трудові спори щодо оплати праці при невиконанні норм виробітку, виготовленні продукції, що виявилась браком, щодо оплати часу простою.
36. Дослідити порядок вирішення трудових спорів щодо порушення встановлених правил виплати заробітної плати.
37. Охарактеризувати процесуальні правила вирішення трудових спорів щодо гарантійних та компенсаційних виплат.
38. Визначити порядок розгляду спорів щодо застосування чинного законодавства про відпустки.
39. З'ясувати механізм застосування дисциплінарних стягнень до працівника.
40. Розкрити специфіку розгляду трудових спорів щодо визнання необґрунтованими дисциплінарних стягнень.
41. Визначити особливості розгляду спорів у справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за порушення трудової дисципліни (п.3 ст.40 КЗпП України).
42. Розкрити механізм вирішення спорів у справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за вчинення прогулу (п.4 ст.40 КЗпП України).
43. Охарактеризувати механізм вирішення спорів у справах про поновлення на роботі осіб, звільнених за появу на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння (п.7 ст.40 КЗпП України).
44. З'ясувати підстави та умови відшкодування матеріальної шкоди відповідно до норм трудового законодавства України.
45. Розкрити порядок вирішення трудових спорів щодо матеріальної відповідальності працівника за матеріальну шкоду, заподіяну роботодавцю.
46. Визначитит механізм вирішення трудових спорів щодо відповідальності роботодавця за шкоду, заподіяну працівнику, зокрема у випадку порушення права на працю та за шкоду, заподіяну майну працівника.
47. Дослідити поняття, предмет та момент виникнення колективного трудового спору.

48. Розкрити зміст примирних процедур, що застосовуються для вирішення колективних трудових спорів.
49. Дослідити правовий статус примирної комісії.
50. З'ясувати порядок розгляду колективного трудового спору трудовим арбітражем.
51. Розкрити правовий статус незалежного посередника.
52. Визначити роль Національної служби посередництва і примирення у вирішенні колективних трудових спорів.
53. Охарактеризувати поняття та ознаки страйку як крайнього засобу вирішення колективного трудового спору.
54. Дослідити порядок розгляду справ про визнання страйку незаконним та визначено правові наслідки визнання страйку незаконним.

Зарахування результатів неформальної освіти

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/ та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь здобувач підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо).

За підсумками оцінювання визнавати результати неформального навчання, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають навчальній дисципліні «Трудові спори» в цілому, окремому її розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені робочою програмою (силабусом) цієї дисципліни.

Рекомендована література

Базова (основна)

1. Бонтлаб В.В. Проблеми теорії та практики нормативно-правового регулювання вирішення трудових спорів (конфліктів): монографія. Київ: ПВГОІ; Людмила. 2019. 420 с.
2. Венедіктов С.В. Трудове право України: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с.
3. Гетьманцева Н.Д., Орловський О.Я. Трудові спори. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівец.нац.ун-т ім. Ю.Федьковича. 2021. 116 с.
4. Мокрицька Н. П. Вирішення трудових спорів : навчальний посібник. Львів :Львівський державний університет внутрішніх справ. 2024. 216 с. URL:https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/8638/1/TrudoviSpory_elektron.pdf
5. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с.
6. Тарасенко В. Трудові спори : практикум для підготовки здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти галузі знань 08-Право спеціальності 081-Право [Електронне видання] / В. Тарасенко, А. Панченко ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 62 с. URL: https://doi.org/10.32837/11300.27522
7. O. Yaroshenko, O. Lutsenko, O. Sereda, N. Shvets, Y. Burniagina. WorkBook Labor Law of Ukraine. Навчальний посібник. Видавництво: TakiBook. Одеса, 2024. 264 с.

Допоміжна

1. Амелічева Лілія. Право на гідну працю трудових мігрантів в умовах глобалізації. Підприємництво, господарство і право. 2020.№ 1. С.54-58.

2. Амелічева Лілія. Юридична відповідальність роботодавця у сфері інтелектуальної діяльності під впливом концепції гідної праці. Підприємництво, господарство і право. 2020. №.5. С.91-95.
3. Білоус Зінаїда. Роль профспілок у сфері нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю. Підприємництво, господарство і право. 2020. №.3 С.98- 102.
4. Боняк В.О., Коломоєць Ю.О. Конституційне право на страйк в Україні: теоретичний і прикладний аспекти: монограф. / В. О. Боняк, Ю. О. Коломоєць. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 168 с.
5. Вавженчук Сергій, Вєршинін Денис. Види і критерії дійсності угод про неконкуренцію. Підприємництво, господарство і право. 2020.№ 1. С.65-70.
6. Вавженчук Сергій. Визнання угод недійсними у трудовому праві (Частина 1). Підприємництво, господарство і право. 2021. №.2. С.69-74.
7. Вавженчук Сергій. Поновлення на роботі в разі незаконного звільнення або переведення як захід захисту трудових прав (Частина 1). Підприємництво, господарство і право. 2020. №.11. С.61-65.
8. Вавженчук Сергій. Поновлення на роботі в разі незаконного звільнення або переведення як захід захисту трудових прав (Частина 2). Підприємництво, господарство і право. 2021. №.1. С.88-92.
9. Гаврилюк Р.О., Пацурківський П.С., Медіація як цінність : монографія / Р.О. Гаврилюк, П.С. Пацурківський. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 466 с.
10. Гетьманцева Н.Д. Особливості правового регулювання трудових відносин: монографія. Чернівці: Технодрук, 2015. 592 с.
11. Гетьманцева Ніна, Митрицька Ганна. Забезпечення рівності прав та можливостей у разі реалізації людиною своєї здатності до праці. Підприємництво, господарство і право. 2021. №5. С.49-55.
12. Гетьманцева Ніна, Митрицька Ганна. Правові засоби в механізмі правового регулювання суспільних відносин у сфері найманої праці. Підприємництво, господарство і право. 2021. №3. С.132-140.
13. Гетьманцева Ніна, Митрицька Ганна. Природа та сутність індивідуально-договірного регулювання суспільних відносин у сфері найманої праці. Підприємництво, господарство і право. 2021. №4. С.111-117.
14. Гетьманцева Ніна, Процьків Натадія. Правова природа трудового та цивільного договорів. Підприємництво, господарство і право. 2020. №.8. С.101-106.
15. Гресь Н.М. Критерії медіабельності індивідуальних трудових спорів // Приватне та публічне право. 2020. №2. С.37-40.
16. Грищенко Роман. Характеристика об'єкта дисциплінарного проступку. Підприємництво, господарство і право. 2020.№ 1. С.71-75.
17. Губська Олена. Специфіка та зміст працевлаштування державних службовців в Україні: стадії, сторони та складові елементи правовідносин. Підприємництво, господарство і право. 2020. №.7. С.121-126.
18. Дейнека Віолета. Ґенеза і сутність права на працю. Підприємництво, господарство і право. 2020.№ 2. С.139-144.
19. Дума О.О. Практичні проблеми виконання судового рішення про поновлення на роботі URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16674/1/Duma-166-170.pdf
20. Жовнір Тетяна. Зміст правового становища самозайнятої особи. Підприємництво, господарство і право. 2020.№ 1. С.76-81.
21. Жернаков В.В. Конфлікти і спори у сфері праці: сутність і взаємодія. Право та інновації. №2. 2022. С.49-56.
22. Жовнір Тетяна. Співвідношення поняття «само зайнята особа» з іншими суміжними правовими категоріями. Підприємництво, господарство і право. 2020.№2. С.145-149.
23. Забродіна О.В. Проблемні питання вирішення індивідуальних трудових спорів // Юридичний науковий електронний журнал. С.104-107. URL: http://lsej.org.ua/2_2015/28.pdf
24. Кириченко Тамара. Недоліки правового регулювання трудових відносин в Україні.

Підприємництво, господарство і право. 2020. №.12. С.96-103.
25. Кириченко Тамара. Оптимізація правового регулювання трудових відносин в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2020. №.11. С.66-72.
26. Козін Сергій. До питання міжнародно-правового захисту трудових прав мігрантів. Підприємництво, господарство і право. 2020. №.12. С.104-109.
27. Козуб Ірина, Малофій Ксенія. Трудовийдоговір про надомну роботу. Підприємництво, господарство і право. 2021. №5. С.63-68.
28. Козуб Ірина. Захист від дискримінації у сфері праці за ознаками сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності. Підприємництво, господарство і право. 2020.
29. №4. С.121-126.
30. Козуб Ірина. Трудовий договір про дистанційну роботу в системі трудових договорів. Підприємництво, господарство і право. 2021. №4. С.118-126.
31. Кухнюк Д., Запара С. Правова природа та порядок вирішення колективних трудових спорів. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 1(125). 2023. С.54-58.
32. Луценко Оксана. Звільнення державного службовця за результатами оцінювання службової діяльності. Підприємництво, господарство і право. 2020. №2. С.150-154.
33. Мазур О., Грицаєнко Л. Виконання рішень Європейського суду з прав людини: виклики для України в контексті зарубіжного досвіду. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2019. № 1(21). С. 32–41 URL: http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/1-2019/ mazur.pd
34. Мельник В.В. Зарубіжний досвід вирішення трудових спорів у судовому порядку та можливості його використання в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. №6. С.200-203.
35. Мельник Валентин. Особливості захисту трудових прав окремих категорій працівників у судовому порядку. Підприємництво, господарство і право. 2020. №2. С.155-159.
36. Новіков Д.О., Лук'янчиков О.М., Жукова А.І. Індивідуальні трудові спори у питаннях і відповідях : навч. посіб. Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2019. 136 с.
37. Одовічена Я.А., Орловський О.Я. Комерційна таємниця. Як роботодавцю захистити свої секрети? Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 80. Частина 1. 2023. С.312-319. URL: http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/issue/view/17620
38. Олійник О.О. До питання вирішення трудових спорів у судовому порядку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 70. 2022. С.191-195. URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/05/30.pdf
39. Орловський О.Я. Соціальна справедливість та верховенство права як нерозривні цінності. Права людини та публічне врядування в сучасних умовах : Матеріали VII Міжнародного правничого форуму, 28 травня 2024 р., м. Чернівці/ Уклад. І.В. Ковбас, І.І. Бабін, О.І. Ющик, І.Ж. Торончук, П.І. Крайній. Чернівці : Технодрук, 2024. С.
40. Орловський О.Я. Право людини на гідне життя: соціально-правовий аспект // Актуальні питання приватного та публічного права: монографія / за ред. Н.Д. Гетьманцевої, М.І. Боднарука, Н.М. Проць ків. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 452 с.; 4 л. фото. С.151-176.
41. Отовчиць С.П. Актуальні питання врегулювання трудових спорів шляхом медіації. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/04/57.pdf
42. Погорєлова Олександра. Щодо пріоритетного напряму розвитку доктрини трудового права в умовах світової інтеграції у правовій сфері та дефіциту гідної праці в глобальній економіці. Підприємництво, господарство і право. 2021. №№. С.141-145.
43. Пожарова Оксана, Пожаров Юрій. Юридичні гарантії захисту трудових прав жінок: міжнародні акти та законодавство України. Підприємництво, господарство і право. 2020. №2. С.160-164.
44. Пожидаєв Михайло. Правове регулювання права на працю інтернованих осіб.

Підприємництво, господарство і право. 2021. №.3. С.146-150.
45. Прогонюк Л.Ю. Судовий захист як юридична гарантія прав осіб, звільнених за систематичне порушення трудових обов'язків URL: http://www.apdp.in.ua/v82/27.pdf
46. Сільченко Сергій, Сєрбіна Діана. Дистанційна праця: сучасний стан і перспективи розвитку правового регулювання. Підприємництво, господарство і право. 2021. №.1. С.93-99.
47. Столяр О.П. Врегулювання трудових спорів в Україні відповідно до національного та міжнародного законодавства. Право та державне управління. 2022. №3. С.253-258. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2022/38.pdf
48. Ступакова І.Г. Трудова медіація як альтернативна форма вирішення трудових спорів. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції .№ 4. 2023. С,65-70. URL: http://apnl.dnu.in.ua/4_2023/10.pdf
49. Храбатин Ольга. Ефективність колективного договору як показник реалізації колективно-договірного регулювання. Підприємництво, господарство і право. 2021. №.3. С.151-155.
50. Чанишева Галія. Колективні трудові права за Європейською соціальною хартією (переглянутою) і законодавство України. Підприємництво, господарство і право. 2021. №5. С.69-73.
51. Чанишева Г.І., Дейнека В.М. Примирні процедури вирішення трудових спорів: монографія. Київ: Видавничий дім «Фенікс», 2016. 196 с.
52. Чанишева Г.І. Щодо судового порядку вирішення колективних трудових спорів (конфліктів). Juris Europensis Scientia. Випуск 2023. С.56-61. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/1_2023/10.pdf
53. Чумаченко Ігор. Сучасні проблеми процесуальних відносин у трудовому праві України. Підприємництво, господарство і право. 2020. №.6. С.107-111.
54. Чумаченко Ігор. Щодо характеристики сутності процесуальних відносин у трудовому праві. Підприємництво, господарство і право. 2020. №.7. С.86-90.
55. Шабанов Роман. Проблемні питання проведення гендерно-правової експертизи трудового законодавства. Підприємництво, господарство і право. 2021. №6. С.101- 106.
56. Шумило Михайло. Медіація як інструмент вирішення трудових спорів: невичерпний ресурс для розвантаження судової системи // Юридична газета on line. URL: https://yur-gazeta.com/publications/practice/trudove-pravo/mediaciya-yak-instrument-virishennya-trudovih-sporiv-nevicherpniy-resurs-dlya-rozvantazhennya-sudovo.html
57. Яковлєв О.А. Фундаментальні проблеми правового регулювання умов праці і встановлення гарантій для працівників: монографія. Харків: Право, 2019. 456 с

Інформаційні ресурси

1. Сайт Європейського суду з прав людини: https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]}
2. Сайт Конституційного Суду України: http://www.ccu.gov.ua/
3. Сайт Верховного Суду: https://supreme.court.gov.ua/supreme/
4. Судова влада України: https://court.gov.ua/
5. Сайт Міністерства юстиції України: https://minjust.gov.ua/
6. Сайт Національної служби посередництва і примирення - https://nmcs.gov.ua/

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

Використання штучного інтелекту регламентовано чинними документами ЧНУ імені Юрія Федьковича:

«Політикою використання штучного інтелекту в ЧНУ», ухваленою Вченою радою ЧНУ https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

«Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/

«Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/